

PRACE NAUKOWE

Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu

RESEARCH PAPERS

of Wrocław University of Economics

Nr 362

Zmiany prawodawstwa gospodarczego w okresie transformacji ustrojowej w Polsce

Redaktorzy naukow
Tadeusz Kocowski
Katarzyna Marak

Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
Wrocław 2014

Redakcja wydawnicza: Anna Grzybowska, Joanna Szynal
Redakcja techniczna: Barbara Łopusiewicz
Korekta: Justyna Mroczkowska
Łamanie: Małgorzata Czupryńska
Projekt okładki: Beata Dębska

Publikacja współfinansowana z budżetu województwa dolnośląskiego

Publikacja jest dostępna w Internecie na stronach:
www.ibuk.pl, www.ebscohost.com,
w Dolnośląskiej Bibliotece Cyfrowej www.dbc.wroc.pl,
The Central and Eastern European Online Library www.ceeol.com,
a także w adnotowanej bibliografii zagadnień ekonomicznych BazEkon
http://kangur.uek.krakow.pl/bazy_ae/bazekon/nowy/index.php

Informacje o naborze artykułów i zasadach recenzowania znajdują się
na stronie internetowej Wydawnictwa
www.wydawnictwo.ue.wroc.pl

Kopiowanie i powielanie w jakiegokolwiek formie
wymaga pisemnej zgody Wydawcy

© Copyright by Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
Wrocław 2014

ISSN 1899-3192
ISBN 978-83-7695-450-9

Wersja pierwotna: publikacja drukowana

Druk i oprawa:
EXPOL, P. Rybiński, J. Dąbek, sp.j.
ul. Brzeska 4, 87-800 Włocławek

Spis treści

Wstęp	9
Dorota Ambrożuk: Kształtowanie się europejskiego prawa przewozu osób	11
Jan Byrski, Monika Szaraniec: Zmiany w prawie bankowym i ubezpieczeniowym w zakresie pośrednictwa finansowego w okresie transformacji ustrojowej. Część 1: Prawo bankowe	25
Jan Byrski, Monika Szaraniec: Zmiany w prawie bankowym i ubezpieczeniowym w zakresie pośrednictwa finansowego w okresie transformacji ustrojowej. Część 2: Prawo ubezpieczeniowe	36
Monika Chlipała: Promesa w koncesjonowanej działalności gospodarczej ..	49
Marzena Czarnecka: Sposoby zawierania umów z konsumentami w prawie energetycznym od dnia jego powstania do dnia dzisiejszego.....	60
Daniel Dąbrowski: Potrzeba zmian w krajowym prawie przewozowym	70
Joanna Dominowska: Prowadzenie działalności gospodarczej przez organizacje pozarządowe 1989-2014.....	82
Wojciech Fill: Transformacja podatkowych regulacji prawa holdingowego w Polsce	95
Jan Gola: Regulacje antykorupcyjne publicznego prawa gospodarczego a ubieganie się o pozwolenia administracyjne na wykonywanie działalności gospodarczej	109
Jerzy Gospodarek, Katarzyna Marak: Zakres wolności gospodarczej w polskim hotelarstwie w minionym ćwierćwieczu (1989-2014). Część I: Liberalizm gospodarczy w hotelarstwie lat dziewięćdziesiątych XX wieku.....	121
Jerzy Gospodarek, Katarzyna Marak: Zakres wolności gospodarczej w polskim hotelarstwie w minionym ćwierćwieczu (1989-2014). Część II: Świadczenie usług hotelarskich jako wolna działalność gospodarcza na gruncie ustawy o usługach turystycznych z 1997 roku	131
Krzysztof Horubski: Ochrona interesów pracowników w systemie zamówień publicznych – wybrane zagadnienia	146
Janusz Kaspryszyn: Ważne przyczyny wyłączenia wspólnika ze spółki z ograniczoną odpowiedzialnością	160
Aneta Kaźmierczyk, Kinga Michałowska: Ewolucja prawa własności w okresie transformacji gospodarczych przełomu XX i XXI wieku.....	182
Tadeusz Kocowski: Komerccjalizacja przedsiębiorstw państwowych a właścicielskie uprawnienia nadzorcze administracji publicznej.....	196
Piotr Kukuryk: Ewolucja pojęcia „konsument” w polskim prawie cywilnym.	211

Michał Kuźnik: Zakres kognicji sądu upadłościowego w przedmiocie za- twierdzenia układu w postępowaniu upadłościowym	227
Jacek Lachner: Problematyka zmian umowy w związku z nadzwyczajną zmianą okoliczności.....	240
Jolanta Loranc-Borkowska: Nowa regulacja rękojmi za wady rzeczy sprze- danej – uwagi ogólne	251
Aleksandra Lubicz-Posochowska: Podmioty odpowiedzialne za czyn nie- uczciwej konkurencji – wprowadzanie w błąd oznaczeniem przedsięwzię- cia	264
Małgorzata Mędrala: Ochrona małych pracodawców a transformacja ustro- jowa w Polsce – wybrane zagadnienia	274
Ambroży Mituś: Sekurytyzacja i jej uregulowanie w przepisach prawa kra- jowego – zarys problematyki.....	286
Aleksandra Nowak-Gruca: Środki ochrony praw własności przemysłowej w okresie transformacji ustrojowej (zagadnienia materialnoprawne).....	300
Aldona Piotrowska: Zmiany ustawodawstwa gospodarczego regulującego zawód pośrednika w obrocie nieruchomościami.....	315
Katarzyna Poroś: Prokura oddziałowa	330
Agnieszka Sobiech: Podmiotowość podatkowa spółek osobowych na prze- strzeni ostatnich 25 lat	342
Tomasz M. Szczurowski: Opcje na prawa udziałowe w procesach inwestycji w spółki niepubliczne	357
Ryszard Szostak: Rozpoznawanie sporów przedumownych z zakresu zamó- wień publicznych po reaktywowaniu mechanizmów rynkowych.....	370
Andrzej Śmieja: W sprawie funkcji realizowanych przez karę umowną	387
Krzysztof Wesolowski: Konsekwencje sposobu unormowania ochrony pasa- żerów w prawie Unii Europejskiej	399
Magdalena Wilejczyk: Przemiany polskiego prawa firmowego. Wokół (nie)zbywalności firmy	413
Bartosz Ziemblicki: Współpraca Polski z międzynarodowymi organizacjami gospodarczymi w okresie transformacji ustrojowej	424

Summaries

Dorota Ambrożuk: Shaping the European law concerning the carriage of passengers	23
Jan Byrski, Monika Szaraniec: Changes in banking and insurance law in the range of financial intermediation during the period of political transforma- tion. Part 1 – Banking law	35
Jan Byrski, Monika Szaraniec: Changes in banking and insurance law in the range of financial intermediation during the period of political transforma- tion. Part 2 – Insurance law	48

Monika Chlipała: A promise in licensed economic activity.....	59
Marzena Czarnecka: Ways of concluding contracts with customers in energy law from the date of its establishment till nowadays.....	69
Daniel Dąbrowski: The need for change in the domestic transport law	81
Joanna Dominowska: Non-governmental organizations business activity 1989-2014	94
Wojciech Fill: Transformation of tax adjustment of holding law in Poland....	108
Jan Gola: Anti-corruption regulations of the public economic law and applying for administrative permission to conduct business activity	120
Jerzy Gospodarek, Katarzyna Marak: The scope of economic freedom in Polish hospitality in the last twenty five years (1989-2014). Part 1: Economic liberalism in hospitality in the 1990s.....	130
Jerzy Gospodarek, Katarzyna Marak: The scope of economic freedom in Polish hospitality in the last twenty five years (1989-2014). Part 2: Providing hotel services as a free economic activity based on the 1997 tourist services act.....	145
Krzysztof Horubski: Protection of the interests of workers in the public procurement system – selected issues.....	159
Janusz Kaspryszyn: Important causes of the exclusion of a shareholder from limited liability company	181
Aneta Kaźmierczyk, Kinga Michałowska: The evolution of ownership during the economic transformation of the turn of XX th and XXI st century ...	195
Tadeusz Kocowski: Commercialization of state companies vs. ownership supervision rights of public administration.....	210
Piotr Kukuryk: Evolution of the notion of ”consumer” in the Polish Civil Law	226
Michał Kuźnik: Scope of cognition of the bankruptcy court’s approval of the arrangement in bankruptcy proceedings.....	239
Jacek Lachner: Problem of contract changes in connection with the exceptional change of circumstances	250
Jolanta Loranc-Borkowska: New regulation of the warranty for defects of a sold thing – general comments	263
Aleksandra Lubicz-Posochowska: Entities responsible for an act of unfair competition – misleading indication of the company.....	273
Małgorzata Mędrala: Protection of small employers vs. political transformation in Poland – selected problems	285
Ambroży Mituś: Securitization and regulations pertaining to it in the national legal provisions – outline of the issue.....	299
Aleksandra Nowak-Gruca: Protection measures of industrial property rights in the times of political transformation (substantive issues)	314
Aldona Piotrowska: Changes in the legislation governing the profession of the real estate agent.....	329

Katarzyna Poroś: Branch commercial proxy	341
Agnieszka Sobiech: Tax subjectivity of partnerships in the last 25 years.....	356
Tomasz M. Szczurowski: Options on share-related rights in the processes of private equity investments	369
Ryszard Szostak: Recognizing pre-contractual disputes in public procurement after the reactivation of market mechanisms	386
Andrzej Śmieja: Functions of stipulated penalty	398
Krzysztof Wesolowski: The consequences of the method of protection of passengers in the European Union law	412
Magdalena Wilejczyk: Transformations of the Polish corporate law. Around the (non)transferability of the entrepreneur's name	423
Bartosz Ziemblicki: Cooperation of Poland with international economic organizations during the period of political transformation.....	432

Jolanta Loranc-Borkowska

Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie

NOWA REGULACJA RĘKOJMI ZA WADY RZECZY SPRZEDANEJ – UWAGI OGÓLNE

Streszczenie: W artykule przedstawiono ogólne uwagi o zmianach w zakresie rękojmi za wady rzeczy. Odniesiono się do pojęcia wady w kontekście zmiany pojęcia wady fizycznej poprzez wprowadzenie w jej treści terminologii charakterystycznej dla niezgodności towaru z umową. W ogólnym zakresie omówiono charakter odpowiedzialności z tytułu rękojmi, uprawnienia przysługujące kupującemu (z uwzględnieniem przysługujących tylko konsumentowi), przesłanki zwolnienia sprzedawcy z odpowiedzialności za wady, a także z odpowiedzialności za publiczne zapewnienia dotyczące właściwości rzeczy, a pochodzące od innych niż sprzedawca uczestników łańcucha dystrybucji, terminy trwania odpowiedzialności oraz procedurę reklamacji (w tym termin na ustosunkowanie się do żądania i termin na załatwienie reklamacji).

Słowa kluczowe: konsument, rękojmia, wada, reklamacja.

DOI: 10.15611/pn.2014.362.19

1. Wstęp

Implementując dyrektywę 2011/83/UE w sprawie praw konsumentów¹, polski ustawodawca zmienił² także przepisy Kodeksu cywilnego w zakresie rękojmi za wady i gwarancji jakości. Zmiana tych przepisów polega na reimplementowaniu do Kodeksu cywilnego postanowień dyrektywy 99/44³, wcześniej implementowanej ustawą o sprzedaży konsumenckiej⁴. Nowelizacja przepisów o rękojmi za wady i gwa-

¹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/83/UE z dnia 25 października 2011 r. w sprawie praw konsumentów, zmieniająca dyrektywę Rady 93/13/EWG i dyrektywę 1999/44/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz uchylająca dyrektywę Rady 85/577/EWG i dyrektywę 97/7/WE Parlamentu Europejskiego i Rady, Dz.U.UE.L.2011.304.64. Ta dyrektywa nie ma znaczenia dla zamówień publicznych.

² Ustawa z dnia 30 maja 2014 r. o prawach konsumenta, Dz.U. 2014, poz. 827.

³ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 99/44/WE z dnia 25 maja 1999 r. w sprawie określonych aspektów sprzedaży i gwarancji na dobra konsumpcyjne, Dz.U.UE.L.99.171.12.

⁴ Ustawa z dnia 27 lipca 2002 r. o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej oraz o zmianie Kodeksu cywilnego, Dz.U. nr 141, poz. 1176 ze zm.

rancji jakości wpływa zarówno na obrót profesjonalny, jak i konsumencki. Istniejąca do czasu wejścia w życie nowej regulacji dwutorowość odpowiedzialności sprzedawcy za jakość świadczenia zarówno w zakresie odpowiedzialności obowiązkowej (odpowiedzialność za niezgodność towaru z umową dla nabywcy towaru konsumpcyjnego⁵ i rękojmia za wady dla każdego innego kupującego), jak i odpowiedzialności dobrowolnej (gwarancja europejska i gwarancja jakości), nie sprzyjała pewności obrotu. W wyniku problemów ze stosowaniem wielotorowej regulacji odpowiedzialności za wady rzeczy sprzedanej polski ustawodawca w końcu postanowił nazwać tak samo instytucję służącą tym samym celom, to znaczy w każdym obrocie wprowadził odpowiedzialność z tytułu rękojmi za wady rzeczy, z tym że w obrocie konsumenckim⁶ ta instytucja jest dalej idąca w ochronie kupującego.

2. Charakter rękojmi za wady rzeczy

Co do zasady, rękojmia za wady pozostaje odpowiedzialnością obciążającą sprzedawcę z mocy ustawy. Przepisy przewidują jednak możliwość jej rozszerzenia, ograniczenia lub wyłączenia – dwie ostatnie możliwości ograniczone względem konsumenta (tylko przepis szczegółolny pozwala na taki zabieg).

W razie zbiegu odpowiedzialności z tytułu rękojmi i odpowiedzialności z tytułu gwarancji (dobrowolnie udzielanej) uprawnionemu nadal będzie przysługiwać swoboda wyboru między tymi reżimami odpowiedzialności, gdyż zgodnie z art. 579 § 1 k.c. kupujący może wykonywać uprawnienia z tytułu rękojmi za wady fizyczne rzeczy niezależnie od uprawnień wynikających z gwarancji. Jednakże odpowiedzialność z tytułu rękojmi jest uprzywilejowana, jeżeli chodzi o bieg terminu, gdyż zgodnie z art. 579 § 2 k.c. wykonanie uprawnień z gwarancji nie wpływa na odpowiedzialność sprzedawcy z tytułu rękojmi.

Natomiast w razie wykonywania przez kupującego uprawnień z gwarancji bieg terminu do wykonania uprawnień z tytułu rękojmi ulega zawieszeniu z dniem zawiadomienia sprzedawcy o wadzie. Termin ten biegnie dalej od dnia odmowy przez gwaranta wykonania obowiązków wynikających z gwarancji albo bezskutecznego upływu czasu na ich wykonanie (art. 579 § 3 k.c.). Oznacza to, że skorzystanie z gwarancji nie wykluczy możliwości skorzystania z rękojmi w odniesieniu do tej samej wady⁷. Jeżeli gwarant odmówi lub uchybi terminowi realizacji świadczenia gwarancyjnego, uprawniony będzie mógł skorzystać z rękojmi.

⁵ W zakresie sprzedaży konsumenckiej regulowanej przepisami *Kodeksu cywilnego* (czyli gdy kupującym jest konsument w rozumieniu art. 22¹ k.c., a nie nabywca towaru konsumpcyjnego w rozumieniu art. 1 ust. 1 ustawy o sprzedaży konsumenckiej) zastosowanie mają przepisy o rękojmi za wady rzeczy. Inaczej B. Kaczmarek-Templin, P. Stec, D. Szostak (red.), *Ustawa o prawach konsumenta. Kodeks cywilny (wyciąg). Komentarz*, Warszawa 2014, s. 399.

⁶ Nowe przepisy wprowadzają tylko jedną sprzedaż konsumencką.

⁷ Tak też: B. Kaczmarek-Templin, P. Stec, D. Szostak (red.), wyd. cyt., s. 523.

3. Wada rzeczy sprzedanej

Sprzedawca jest odpowiedzialny względem kupującego z tytułu rękojmi, jeżeli rzecz sprzedana ma wadę fizyczną lub prawną (art. 556 k.c.).

Zgodnie z art. 556¹ § 1 k.c. wada fizyczna⁸ polega na niezgodności rzeczy sprzedanej z umową. W szczególności rzecz sprzedana jest niezgodna z umową, jeżeli:

1) nie ma właściwości, które rzecz tego rodzaju powinna mieć ze względu na cel w umowie oznaczony albo wynikający z okoliczności lub przeznaczenia;

2) nie ma właściwości, o których istnieniu sprzedawca zapewnił kupującego, w tym przedstawiając próbkę lub wzór;

3) nie nadaje się do celu, o którym kupujący poinformował sprzedawcę przy zawarciu umowy, a sprzedawca nie zgłosił zastrzeżenia co do takiego jej przeznaczenia;

4) została kupującemu wydana w stanie niepełnym.

Zatem przy ustalaniu istnienia wady fizycznej rzeczy sprzedanej znaczenie mają nie tylko kryteria obiektywne, ale także uzgodnienia dokonane pomiędzy stronami umowy⁹, które nie zawsze wynikają wprost z jej treści¹⁰. Kryteria obiektywne pozwalają na porównanie właściwości rzeczy z właściwościami, jakie ma tego rodzaju rzecz, uwzględniając nie tylko jej przeznaczenie, ale również posiadanie określonych właściwości czy przydatności do celu (określonego w umowie albo wynikającego z okoliczności lub przeznaczenia)¹¹, a także podobną wartość czy sposób produkcji. Ponadto istotnym jest wydanie rzeczy w stanie pełnym, czyli ze wszystkimi częściami składowymi wliczonymi w jej cenę oraz ze wszystkimi przynależnościami i właściwie opakowanej¹².

Natomiast uzgodnienia stron umowy powodują, że jeżeli sprzedawca okazuje kupującemu próbkę albo wzór¹³, to zgodnie z dorozumianą wolą stron należy przy-

⁸ Nowelizacja pojęcia wady polega na objęciu jej zakresem treści charakterystycznej dla niezgodności towaru z umową.

⁹ Zob. S. Watterson, *Consumer Sales Directive 1999/44/EC, The Impact on English Law*, ERPL 2001, nr 2-3, s. 203; P. Delebecque, F.J. Pansier, *Droit des obligations*, Paris 1997, s. 102.

¹⁰ Por. B. Kaczmarek-Templin, P. Stec, D. Szostak (red.), wyd. cyt., s. 403.

¹¹ Por. poglądy w zakresie pojęcia niezgodności towaru z umową: M. Pecyna, *Ustawa o sprzedaży konsumenckiej – komentarz*, wyd. 2, Zakamycze 2007, s. 110.

¹² Jeżeli opakowanie ma istotne znaczenie dla walorów rzeczy, to jego brak lub uszkodzenie bardzo często powoduje, że nie będzie się ona nadawała do celu wynikającego z okoliczności lub przeznaczenia. Mimo braku kodeksowej regulacji w tym zakresie zasadne wydaje się przyjęcie, że brak należytego opakowania należy potraktować jako wadę fizyczną. Por. poglądy na temat niezgodności towaru z umową: M. Pecyna, wyd. cyt., s. 84-85; J. Szczotka, *Sprzedaż konsumencka – komentarz*, wyd. 2, Lublin 2007, s. 58; B. Kaczmarek-Templin, P. Stec, D. Szostak (red.), wyd. cyt., s. 403.

¹³ Na sprzedawcy, który przy zawarciu umowy okazuje kupującemu próbkę albo wzór, ciąży obowiązek wydania rzeczy posiadającej cechy tożsame z zaprezentowanymi. Prezentacja rzeczy w taki sposób może nastąpić, jeżeli będzie to możliwe z techniczno-praktycznego punktu widzenia, co nie jest możliwe z każdą rzeczą. Na gruncie Konwencji wiedeńskiej można spotkać pogląd, że przedstawienie

jąc, że rzecz będąca przedmiotem sprzedaży winna mieć właściwości takie jak próbka czy wzór¹⁴, nawet jeżeli nie wynika to wyraźnie z umowy. Tak samo należy postąpić w sytuacji, gdy kupujący oświadczył sprzedawcy, jaki jest cel nabycia danej rzeczy, a sprzedawca nie zgłosił zastrzeżeń¹⁵, co oznacza, że w sposób dorozumiany wyraża zgodę na użycie rzeczy we wskazany przez kupującego sposób. Jeżeli więc rzecz nie będzie się do takiego celu nadawała, to będzie wadliwa.

Jeżeli kupującym jest konsument, na równi z zapewnieniem sprzedawcy traktuje się publiczne zapewnienia producenta lub jego przedstawiciela, osoby, która wprowadza rzecz do obrotu w zakresie swojej działalności gospodarczej, oraz osoby, która przez umieszczenie na rzeczy sprzedanej swojej nazwy, znaku towarowego lub innego oznaczenia odróżniającego przedstawia się jako producent (art. 556² § 2 k.c.). Przy ustalaniu istnienia wady fizycznej rzeczy istotne znaczenie mają oczekiwania konsumenta co do właściwości cechujących rzecz, a wynikających z publicznych zapewnień¹⁶ pochodzących nie tylko od sprzedawcy, ale także od producenta¹⁷ czy jego przedstawiciela¹⁸. Zmiana w sposobie rozumienia pojęcia wady fizycznej czyni sprzedawcę bezpośrednio odpowiedzialnym za publicznie składane oświadczenia, pochodzące nie tylko od niego, ale także od innych podmiotów.

Rzecz sprzedana ma wadę fizyczną także w razie nieprawidłowego jej zamontowania i uruchomienia, jeżeli czynności te zostały wykonane przez sprzedawcę lub

próbki „bez zobowiązań”, tzn. bez zamiaru związania się jej cechami, nie rodzi odpowiedzialności za brak zgodności towaru z umową – M. Jagielska, [w:] *Komentarz do Konwencji wiedeńskiej o międzynarodowej sprzedaży towarów*, red. M. Pazdan, Zakamycze 2001, s. 395.

¹⁴ Zob. wyr. SN z dnia 10.12.1985 r., I CR 396/85, OSNCP 1986 nr 11, poz. 181.

¹⁵ Milczenie sprzedawcy jest równoznaczne w skutkach z akceptacją celu przedstawionego przez kupującego.

¹⁶ To pojęcie oznacza komunikat skierowany do ogółu. Podobnie należy traktować informację kierowaną do określonego ma podstawie kryteriów podmiotowych lub przedmiotowych kręgu adresatów. Kryterium takie można oznaczyć w sposób wyraźny lub pośrednio poprzez charakter towaru. Można przyjąć, że w zakresie pojęcia „publiczne zapewnienie” zawiera się obietnica powstania określonego rezultatu jako efektu przedstawienia określonej treści. Zob. R. Stefanicki, *Ochrona konsumenta w świetle ustawy o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej*, Zakamycze 2006, s. 185; E. Łętowska, *Prawo umów konsumenckich*, Warszawa 2002, s. 388; Z. Radwański, J. Panowicz-Lipska, *Zobowiązania, część szczegółowa*, Warszawa 2001, s. 65.

¹⁷ Producentem jest podmiot wytwarzający rzecz. Należy jednak zaznaczyć, że sam fakt wytworzenia rzeczy w zakresie przedsiębiorstwa jeszcze nie stanowi podstawy zaliczenia danego podmiotu w poczet przedsiębiorców (jak czyni to art. 449¹ k.c., określający podmiot odpowiedzialny za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny), chociaż w przeważającej części przypadków wytworzenie w zakresie przedsiębiorstwa decyduje o byciu przedsiębiorcą. Por. M. Pecyna, wyd. cyt., s. 119.

¹⁸ Przedstawiciel producenta to każdy podmiot, który składając publiczne zapewnienia, działa za zgodą i w interesie producenta bez względu na podstawę prawną takiego zachowania. To pojęcie odnosi się do osoby, która działa w imieniu i na rzecz producenta jako pełnomocnik, prokurent, agent, likwidator czy syndyk masy upadłości, a nawet sprzedawca. Ważne jest, aby ten podmiot stanowił ogniwo „łańcucha dystrybucji”. Por. J. Pisuliński, *Sprzedaż konsumencka*, [w:] *System prawa prywatnego. T. 7. Prawo zobowiązań – część szczegółowa*, red. J. Rajski, Warszawa 2004, s. 178; E. Wieczorek, *Sprzedaż konsumencka. Komentarz do ustawy*, Gdańsk 2005, s. 50.

osobę trzecią, za którą sprzedawca ponosi odpowiedzialność, albo przez kupującego, który postąpił według instrukcji otrzymanej od sprzedawcy (art. 556¹ § 3 k.c.). Przeniesienie na grunt pojęcia wady fizycznej elementów pojęcia niezgodności towaru z umową w zakresie etapu związanego zamontowaniem i uruchomieniem¹⁹ rzeczy należy uznać za korzystne dla kupującego. Powyższy przypadek obejmuje rzeczy, których kupujący może używać po przeprowadzeniu odpowiednich czynności przygotowawczych, a dopiero po ich zakończeniu ma możliwość sprawdzenia prawidłowego funkcjonowania rzeczy. Z treści tego przepisu wynika, że obejmuje on swym zakresem czynności związane z montażem i uruchomieniem, które wskutek ich nieprawidłowego przeprowadzenia powodują wadliwość rzeczy ujawniającą się w trakcie korzystania z niej, ale przyczyna wady musi tkwić w rzeczy lub instrukcji obsługi.

Wada fizyczna w zakresie montażu i uruchomienia może dotyczyć dwóch sytuacji:

- rzecz w ogóle nie została zamontowana lub uruchomiona wskutek nieprawidłowego przeprowadzenia tych czynności,
- rzecz wprawdzie została zamontowana lub uruchomiona, ale nie funkcjonuje prawidłowo.

Odpowiedzialność sprzedawcy za wadę wynikającą z nieprawidłowego montażu lub uruchomienia obciąża go jedynie wtedy, gdy obowiązek wykonania tych czynności wynika z umowy łączącej sprzedawcę z kupującym²⁰, umowy, która swym zakresem obejmuje także świadczenie usług.

Sprzedawca w omawianym zakresie odpowiada zarówno za własne działanie lub zaniechanie, jak i za określoną osobę (osoby), za którą ponosi odpowiedzialność²¹, czyli z pomocą której montażu lub uruchomienia dokonuje²² lub którym powierza²³ wykonanie takiej usługi²⁴.

Odpowiedzialność za te osoby opiera się na zasadzie ryzyka²⁵, co oznacza, że sprzedawca nie może się z niej zwolnić, wykazując brak swej winy w nadzorze lub w wyborze²⁶.

¹⁹ Jest to rozszerzenie dotychczasowego sposobu pojmowania wady fizycznej. Por. A. Brzozowski, [w:] *Kodeks cywilny – komentarz, t. II*, red. K. Pietrzykowski, Warszawa 2004, s. 49.

²⁰ Por. rozważania o pojęciu niezgodności towaru z umową: J. Pisuliński, wyd. cyt., s. 179; J. Szczotka, wyd. cyt., s. 67; R. Stefanicki, wyd. cyt., s. 223.

²¹ Katalog podmiotów należy określić przez odwołanie się do art. 474 k.c.

²² Będzie to pomocnik, względnie pomocnicy sprzedawcy.

²³ Będzie to zastępujący sprzedawcę podwykonawca.

²⁴ Tak też: M. Pecyna, wyd. cyt., s. 128-129; J. Szczotka, wyd. cyt., s. 67; J. Pisuliński, wyd. cyt., s. 179.

²⁵ Nie można w tym wypadku opierać się na art. 429 k.c., który posługując się kryterium winy w wyborze, pozwala na zwolnienie się z odpowiedzialności powierzającemu wykonanie czynności, gdy nie ponosi winy w wyborze lub powierzył wykonanie czynności podmiotom mającym ku temu zawodowe kwalifikacje. Istotny jest tu fakt, że czynności montażu i uruchomienia są częścią świadczenia obciążającego sprzedawcę i dla kupującego nie ma znaczenia, kto czynności dokona, gdyż wszystkie roszczenia będą kierowane wobec sprzedawcy.

²⁶ Stąd brak winy pomocnika lub wykonawcy nie spowoduje zwolnienia sprzedawcy z odpowiedzialności, a jedynie wpłynie na jego relacje z tymi osobami.

Omawiana regulacja swym zakresem obejmuje także przypadek nieprawidłowego montażu lub uruchomienia dokonanego przez kupującego, ale według instrukcji²⁷. Jeżeli więc nieprawidłowość w zamontowaniu i uruchomieniu rzeczy wynika z faktu postępowania przez kupującego lub upoważnioną przez niego osobę, za którą sprzedawca nie odpowiada, w sposób zgodny z instrukcją, to sprzedawca ponosi odpowiedzialność za powstałą w ten sposób wadę. W sytuacji gdy powyższa nieprawidłowość wynika z postępowania przez kupującego w sposób niezgodny z instrukcją – sprzedawca odpowiedzialności nie ponosi.

Zgodnie z art. 556³ k.c. sprzedawca jest odpowiedzialny względem kupującego, jeżeli rzecz sprzedana stanowi własność osoby trzeciej albo jeżeli jest obciążona prawem osoby trzeciej, a także jeżeli ograniczenie w korzystaniu lub rozporządzaniu rzeczą wynika z decyzji lub orzeczenia właściwego organu; w razie sprzedaży prawa sprzedawca jest odpowiedzialny także za istnienie prawa (wada prawna). Pozostawienie pojęcia wady prawnej ma znaczenie dla obrotu konsumenckiego, gdyż w tym zakresie na gruncie przepisów ustawy konsumenckiej nie było regulacji – stąd problemy w przypadku zaistnienia tzw. prawnej niezgodności towaru z umową²⁸.

4. Zwolnienie sprzedawcy z odpowiedzialności za wady rzeczy

Sprzedawca jest zwolniony z odpowiedzialności z tytułu rękojmi za wady, jeżeli kupujący wiedział o wadzie w chwili zawarcia umowy, której przedmiotem była rzecz oznaczona indywidualnie (art. 557 § 1 k.c.), a w przypadku sprzedaży rzeczy oznaczonych co do gatunku lub rzeczy przyszłych, jeżeli kupujący wiedział o wadzie w chwili wydania rzeczy (art. 557 § 2 k.c.), przy czym paragrafu tego nie stosuje się, gdy kupującym jest konsument.

Wyłączenie odpowiedzialności sprzedawcy odnosi się tylko do tych wad, o których kupujący wiedział (zazwyczaj dotyczy to rzeczy precenionych), a nie dotyczy innych wad rzeczy²⁹. W doktrynie panuje pogląd, że następuje tu dorozumiana zgoda na nabycie rzeczy niepełnowartościowej³⁰. Aby powyższe wyłączenie odpo-

²⁷ Ze względu na zasadę odpowiedzialności bezpośredniego sprzedawcy względem kupującego bez znaczenia jest, czy instrukcję przygotował sprzedawca, producent czy inny podmiot. Istotne jest, że wpłynęła ona na powstanie wady fizycznej. Por. M. Pecyna, wyd. cyt., s. 129; J. Szczotka, wyd. cyt., s. 67; J. Pisuliński, wyd. cyt., s. 180.

²⁸ Przyjęcie, że niezgodność towaru z umową obejmuje także niezgodności o charakterze prawnym, osłabia pozycję kupującego towar konsumpcyjny poprzez ograniczenie odpowiedzialności sprzedawcy. W porównaniu z przepisami dotyczącymi rękojmi za wady prawne sytuacja kupującego na gruncie regulacji odpowiedzialności za niezgodność towaru z umową rysuje się „gorzej”. Wskazują na to przede wszystkim terminy, jakie występują w regulacjach.

²⁹ Wystąpienie innych wad w takich towarach pozostawia kupującemu możliwość korzystania z uprawnień wynikających z rękojmi za wady; tak też: W.J. Katner, *Rękojmia za wady rzeczy*, [w:] *System prawa prywatnego, T. 7. Prawo zobowiązań – część szczegółowa*, red. J. Rajski, Warszawa 2004, s. 131.

³⁰ Zob. Z. Kwaśniewski, [w:] Z. Gordon, Z. Kwaśniewski, J. Łopuski, J. Winiarz, *Prawo obrotu gospodarczego*, Warszawa 1987, s. 167.

wiedzialności z tytułu rękojmi za wady było skuteczne, kupujący musi wiedzieć o wadzie – musi zostać o niej poinformowany.

Kupujący poza stosunkami zwyczajowo przyjętymi (obrot profesjonalny) nie ma obowiązku badania rzeczy (odbioru jakościowego)³¹, stąd w razie sporu pomiędzy stronami co do wiedzy o wadzie – dowód, że kupujący wiedział o wadzie, obciąża sprzedawcę³² (zasady ogólnej reguły dowodowej art. 6 k.c.). Zatem kupujący musi wiedzieć o wadzie i nie podlega badaniu kwestia, czy powinien był wiedzieć, gdyż wada była jawna³³.

Nowe pojęcie wady, jak już wspomniano, rozszerza zakres odpowiedzialności sprzedawcy o publiczne zapewnienia dotyczące właściwości rzeczy, a pochodzące od producenta, jego przedstawiciela czy innych osób uczestniczących w łańcuchu dystrybucji. Zazwyczaj sprzedawca nie ma wpływu na zachowania tych osób, istotne jest zatem umożliwienie sprzedawcy zwolnienia się z odpowiedzialności za ich zapewnienia o właściwościach rzeczy sprzedanej. Sprzedawca nie jest odpowiedzialny względem kupującego będącego konsumentem za to, że rzecz sprzedana nie ma właściwości wynikających z publicznych zapewnień, o których mowa w art. 556¹ § 2, jeżeli zapewnień tych nie znał ani, oceniając rozsądnie, nie mógł znać albo nie mogły one mieć wpływu na decyzję kupującego o zawarciu umowy sprzedaży, albo gdy ich treść została sprostowana przed zawarciem umowy sprzedaży (art. 557 § 3 k.c.).

³¹ Tak też: E. Łętowska, wyd. cyt., s. 398; odmiennie w tym względzie M. Manowska, *Rękojmia i gwarancja*, „Prawo Spółek” 1997, nr 10, s. 36.

³² W myśl art. 557 § 1 k.c., aby nastąpiło zwolnienie sprzedawcy od odpowiedzialności z rękojmi za wady, kupujący musi wiedzieć o wadzie, to znaczy, że musi zostać odpowiednio poinformowany przez sprzedawcę. Na gruncie Kodeksu cywilnego nie ma znaczenia podział na wady jawne i ukryte (wyr. SN z dnia 29.6.2000 r., V CKN 66/00, Lex nr 52580). Dla zwolnienia sprzedawcy od odpowiedzialności z tytułu rękojmi za wady nie wystarczy, że kupujący mógł – po dołożeniu należytej staranności – wadę zauważyć. Sprzedawca odpowiada także za wady jawne, jeżeli nie były kupującemu znane (wyr. SA w Poznaniu z dnia 26.1.1994 r., I ACr 640/94, Wokanda 1994, nr 11, s. 48). Tak też: Cz. Żuławska, [w:] *Komentarz do Kodeksu cywilnego, t. 2. Księga trzecia – Zobowiązania*, Warszawa 2001, s. 42; S. Sołtyński, *Odpowiedzialność producenta wobec konsumenta za szkody wyrządzone wprowadzeniem do obrotu rzeczy z wadami*, *Studia Cywilistyczne* t. XV, 1970, s. 165 i nast.; Z. Radwański, J. Panowicz-Lipska, wyd. cyt., s. 59; B. Kaczmarek-Templin, P. Stec, D. Szostak (red.), wyd. cyt., s. 415-416. Przy tym, jak słusznie zauważa A. Brzozowski (wyd. cyt. s. 53), należy również wziąć pod uwagę interes sprzedawcy – jako równoprawnej strony umowy – którym może być mały, a nawet mikroprzedsiębiorca. Z kolei kupującym nie zawsze jest konsument – może to być również przedsiębiorca, zawierający umowę w ramach prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej. Dlatego właściwe byłoby, jego zdaniem, stosowanie ogólnej reguły dowodowej z art. 6 k.c. Z drugiej strony przyjęcie tej zasady w każdej sytuacji przeniosłoby ciężar dowodu na kupującego, który musiałby dowodzić, że sprzedawca nie poinformował go o wadzie, co w praktyce znacznie utrudniłoby zgłaszanie reklamacji.

³³ Pojęcie wady jawnej znane było Kodeksowi zobowiązań (art. 323 k.z.), a jeżeli sprzedaż była czynnością handlową dla obu stron, to kupujący powinien był bez zwłoki zbadać towar w czasie i w sposób przyjęty w stosunkach handlowych przy towarze tego rodzaju i o dostrzeżonych wadach fizycznych zawiadomić bezzwłocznie sprzedawcę.

W zakresie podmiotowym przepis ten nie dotyczy wszystkich oświadczeń pochodzących od sprzedawcy³⁴, który aby powołać się na jedną z przesłanek zwalniających, musi udowodnić jej istnienie w momencie zawarcia umowy.

Pierwszą przesłanką zwalniającą sprzedawcę z odpowiedzialności jest występujący po jego stronie brak wiedzy o treści zapewnienia, a także niemożność posiadania przezeń takiej wiedzy. Oznacza to, że na sprzedawcy ciąży obowiązek udowodnienia przesłanki negatywnej – braku wiedzy – lub wykazania, że zapewnienie złożono w takich okolicznościach³⁵, iż nie był w stanie dowiedzieć się o istnieniu zapewnienia i o jego treści.

Drugą okolicznością zwalniającą sprzedawcę jest wykazanie, że zapewnienie nie mogło mieć wpływu na decyzję kupującego o zawarciu umowy. Nie wydaje się, aby w tym wypadku chodziło o analizę aktu woli kupującego³⁶, lecz o obiektywne okoliczności wynikające z treści zapewnienia, charakteru dobra oraz wpływu takiego zapewnienia na „przeciętnego” konsumenta³⁷.

Trzecią przesłanką zwalniającą jest sprostowanie przez sprzedawcę treści zapewnienia przed zawarciem umowy³⁸, co oznacza skorygowanie pierwotnego oświadczenia³⁹ pochodzącego od sprzedawcy i innych podmiotów.

5. Terminy trwania odpowiedzialności za wady rzeczy

Sprzedawca odpowiada z tytułu rękojmi, jeżeli wada fizyczna zostanie stwierdzona przed upływem dwóch lat, a gdy chodzi o wady nieruchomości – przed upływem pięciu lat od dnia wydania rzeczy kupującemu. Jeżeli kupującym jest konsument, a przedmiotem sprzedaży jest używana rzecz ruchoma, odpowiedzialność sprzedawcy może zostać ograniczona, nie mniej niż do roku od dnia wydania rzeczy kupującemu (art. 568 § 1 k.c.).

³⁴ W przypadku zapewnień składanych publicznie przez sprzedawcę może on powołać się na drugą lub trzecią przesłankę. Trudno bowiem oczekiwać, że sprzedawca nie znał czy, oceniając rozsądnie, znać nie mógł treści własnego złożonego publicznie oświadczenia. Por. J. Pisuliński, wyd. cyt., s. 179.

³⁵ Sprzedawca powinien ze względu na prowadzenie określonej działalności gospodarczej posiadać szeroką wiedzę o towarach, które sprzedaje, a także znać informacje z towarem związane, a rozpoznawane w różny sposób. Oczywiście zawsze pozostaje możliwość, że mimo starań nie będzie miał możliwości uzyskania pożądaných informacji.

³⁶ Nie wydaje się, aby ustawodawca uzależnił możliwość zwolnienia się sprzedawcy z odpowiedzialności od udowodnienia konsumentowi nieistnienia u niego wewnętrznego, a opartego na publicznym zapewnieniu przekonania, skłaniającego go do zakupu. Wewnętrzny proces motywacyjny jest sprawą subiektywną i trudno komuś udowodnić istnienie pozorności oświadczenia woli, np. udowodnić, że wbrew własnym twierdzeniom konsumenta nie skusiła do zakupu reklama.

³⁷ Por. M. Pecyna, wyd. cyt., s. 125; J. Szczotka, wyd. cyt., s. 66.

³⁸ Dotyczy to także własnego publicznego zapewnienia.

³⁹ Jak słusznie zauważa E. Łętowska (wyd. cyt., s. 391-392, 396), skorzystanie z powyższej przesłanki zwalniającej oznacza odesłanie kupującego z roszczeniami do autora takiego zapewnienia.

Nowy przepis inaczej niż obecny nie mówi o wygaśnięciu uprawnień. Można się zatem zastanawiać, czy terminy trwania odpowiedzialności z tytułu rękojmi za wady mają charakter terminów zawitych. Ponadto koniecznym będzie wyjaśnienie pojęcia nieruchomości. Odnosząc się do definicji nieruchomości w art. 46 k.c., który za nieruchomość uznaje co do zasady grunt, a budynek i lokal tylko wtedy, kiedy przepis szczególny tak stanowi, mogą powstać problemy w przypadku wad budynku czy obiektu budowlanego. Te pojęcia nie są bowiem tożsame z pojęciem nieruchomości. Budynek lub budowle najczęściej uznaje się za części składowe nieruchomości gruntowej.

Ponadto wzorem przepisów o odpowiedzialności za niezgodność rzeczy z umową sprzedaży konsumenckiej wprowadzono na grunt przepisów o rękojmi za wady rzeczy termin przedawnienia roszczeń o naprawę lub wymianę. Roszczenie o usunięcie wady lub wymianę rzeczy sprzedanej na wolną od wad przedawnia się z upływem roku, licząc od dnia stwierdzenia wady (art. 568 § 2 k.c.), przy czym dla konsumenta ten termin nie może się skończyć wcześniej, niż upłynie termin trwania odpowiedzialności sprzedawcy za wady. Zatem po wykryciu⁴⁰ wady kupujący będący przedsiębiorcą będzie miał jeszcze rok na zgłoszenie roszczenia wymiany lub naprawy, natomiast konsumenta takie ograniczenie nie będzie wiązać. Konsument po stwierdzeniu wady będzie mógł zgłaszać roszczenie wymiany lub naprawy w terminie przedawnienia pokrywającym się z terminem trwania odpowiedzialności sprzedawcy z tytułu rękojmi za wady. W tym terminie konsument będzie mógł także złożyć oświadczenie o odstąpieniu od umowy lub obniżeniu ceny.

Należy pamiętać, że zawiadomienie sprzedawcy o stwierdzeniu wady (zawiadomienie o zdarzeniu) nie jest jednoznaczne ze wskazaniem sposobu załatwienia reklamacji (oświadczenie woli). Może się więc zdarzyć tak, że kupujący najpierw zgłosi sprzedawcy fakt stwierdzenia wady, aby potem w osobnym oświadczeniu wysunąć roszczenie naprawy lub wymiany. Wydaje się jednak, że takie rozdzielanie czynności w czasie nie będzie częstą praktyką.

W odniesieniu do wad prawnych stosuje się takie same terminy trwania odpowiedzialności sprzedawcy za wady rzeczy, jak przy wadach fizycznych, przy czym ich bieg rozpoczyna się w innym momencie – od dnia, w którym kupujący dowiedział się o istnieniu wady, a jeżeli kupujący dowiedział się o istnieniu wady dopiero na skutek powództwa osoby trzeciej – od dnia, w którym orzeczenie wydane w sporze z osobą trzecią stanie się prawomocne (art. 576 k.c.).

6. Uprawnienia z tytułu rękojmi za wady rzeczy

Jeżeli rzecz sprzedana ma wadę, kupujący może złożyć oświadczenie o obniżeniu ceny albo odstąpieniu od umowy, chyba że sprzedawca niezwłocznie i bez nadmier-

⁴⁰ Kupujący będący przedsiębiorcą ma także obowiązek zbadania rzeczy pod kątem występowania wad, a w razie ich stwierdzenia zobowiązany jest zawiadomić o tym sprzedawcę.

nych niedogodności dla kupującego wymieni rzecz wadliwą na wolną od wad albo wadę usunie. Ograniczenie to nie ma zastosowania, jeżeli rzecz była już wymieniona lub naprawiana przez sprzedawcę albo sprzedawca nie uczynił zadość obowiązkowi wymiany rzeczy na wolną od wad lub usunięcia wady (art. 560 § 1 k.c.). W tym wypadku sprzedawca będzie miał wpływ na realizację uprawnień przez kupującego – będzie mógł uniemożliwić mu odstąpienie od umowy lub nie wyrazić zgody na obniżenie ceny, ale w zamian będzie musiał wedle swego uznania zaproponować wymianę lub naprawę. Przysługujące sprzedawcy kontruprawnienie doznaje ograniczenia względem konsumenta, gdyż konsument może zamiast zaproponowanego przez sprzedawcę usunięcia wady żądać wymiany rzeczy na wolną od wad albo zamiast wymiany rzeczy żądać usunięcia wady, chyba że doprowadzenie rzeczy do zgodności z umową w sposób wybrany przez kupującego jest niemożliwe albo wymagałoby nadmiernych kosztów w porównaniu ze sposobem proponowanym przez sprzedawcę. Przy ocenie nadmierności kosztów uwzględnia się wartość rzeczy wolnej od wad, rodzaj i znaczenie stwierdzonej wady, a także bierze się pod uwagę niedogodności, na jakie narażałby kupującego inny sposób zaspokojenia (art. 560 § 2 k.c.).

Jeżeli rzecz sprzedana ma wadę, kupujący może żądać wymiany rzeczy na wolną od wad albo usunięcia wady. Sprzedawca jest obowiązany wymienić rzecz wadliwą na wolną od wad lub usunąć wadę w rozsądnym czasie bez nadmiernych niedogodności dla kupującego.

Sprzedawca może odmówić zadośćuczynienia żądaniu kupującego, jeżeli doprowadzenie do zgodności z umową rzeczy wadliwej w sposób wybrany przez kupującego jest niemożliwe albo w porównaniu z drugim możliwym sposobem doprowadzenia do zgodności z umową wymagałoby nadmiernych kosztów. Jeżeli kupującym jest przedsiębiorca, sprzedawca może odmówić wymiany rzeczy na wolną od wad lub usunięcia wady także wtedy, gdy koszty zadośćuczynienia temu obowiązkowi przewyższają cenę rzeczy sprzedanej (art. 561 k.c.).

Ponadto ustawodawca ustanawia dodatkowe przepisy dotyczące uprawnień w odniesieniu do rzeczy zamontowanych. Jeżeli rzecz wadliwa zostanie zamontowana, kupujący może żądać od sprzedawcy demontażu i ponownego zamontowania po dokonaniu wymiany na wolną od wad lub usunięciu wady. W razie niewykonania tego obowiązku przez sprzedawcę kupujący będzie upoważniony do dokonania tych czynności na koszt i niebezpieczeństwo sprzedawcy. Sprzedawca może odmówić demontażu i ponownego zamontowania, jeżeli koszt tych czynności przewyższy cenę rzeczy sprzedanej. Jeżeli kupującym jest konsument, może żądać od sprzedawcy demontażu i ponownego zamontowania, obowiązany jednak będzie ponieść część związanych z tym kosztów przewyższających cenę rzeczy sprzedanej albo będzie mógł żądać od sprzedawcy zapłaty części kosztów demontażu i ponownego zamontowania, do wysokości ceny rzeczy sprzedanej (art. 561¹ k.c.).

7. Reklamacja

Wprowadzony został termin mobilizujący sprzedawcę do szybkiego podjęcia decyzji w razie zgłoszenia przez kupującego żądania wymiany, naprawy lub obniżenia ceny, ale tylko w odniesieniu do kupującego będącego konsumentem. Jeżeli kupujący będący konsumentem zażądał wymiany rzeczy lub usunięcia wady albo złożył oświadczenie o obniżeniu ceny, określając kwotę, o którą cena ma być obniżona, a sprzedawca nie ustosunkował się do tego żądania w terminie czternastu dni, uważa się, że żądanie to uznał za uzasadnione (art. 561⁵ k.c.). Przy tym należy zaznaczyć, że jest to jedynie czas na ustosunkowanie się do żądania, a nie czas na załatwienie reklamacji. Termin na załatwienie reklamacji wynika z brzmienia art. 561 k.c. i jest rozsądny, a zatem odpowiedni do charakteru wady, jednakże jego długość nie powinna stwarzać nadmiernych niedogodności dla kupującego. W odniesieniu do oświadczenia o odstąpieniu od umowy i żądań zgłoszonych w obrocie profesjonalnym będą stosowane przepisy ogólne dotyczące terminu spełnienia świadczenia. Jeżeli termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania (art. 455 k.c.). Zatem istotnym będzie umowne ustalenie tego terminu albo dostosowanie do właściwości świadczenia, zwłaszcza naprawy.

8. Obowiązek zbadania rzeczy

W stosunkach profesjonalnych przewidziany jest wprost obowiązek zbadania rzeczy celem wykrycia potencjalnych wad. Przy sprzedaży między przedsiębiorcami kupujący straci uprawnienia z tytułu rękojmi, jeżeli nie zbada rzeczy w czasie i w sposób przyjęty przy rzeczach tego rodzaju i nie zawiadomi niezwłocznie sprzedawcy o wadzie, a w wypadku gdy wada wyszła na jaw dopiero później – jeżeli nie zawiadomi sprzedawcy niezwłocznie po jej stwierdzeniu (art. 563 § 1 k.c.). Problemem może być ustalenie terminu zbadania – powinien on wynikać z umowy stron.

9. Podsumowanie

Wydaje się, że wprowadzone zmiany są korzystne dla kupującego będącego konsumentem. Konsumenta nie będą już obciążały tzw. akty staranności, co oznacza, że nie będzie musiał zgłaszać wady w określonym terminie od jej zauważenia pod rygorem utraty uprawnień. Natomiast kupujący będący przedsiębiorcą jest zobligowany nie tylko do badania rzeczy (w niektórych okolicznościach badanie takie będzie musiał przeprowadzić w momencie odbioru rzeczy lub w krótkim czasie po tym fakcie), ale także niezwłocznego zgłaszania wykrytej wady.

Dobrym rozwiązaniem jest wydłużenie trwania terminu odpowiedzialności z tytułu rękojmi za wady, zwłaszcza pięcioletni termin trwania odpowiedzialności za

wady nieruchomości, ale konieczna będzie odpowiednia wykładnia, gdyż istotnym jest objęcie tym pojęciem różnych budowli.

Wprowadzenie rocznego terminu przedawnienia roszczeń o naprawę lub wymianę, liczonego od dnia stwierdzenia wady, ma dyscyplinować kupującego będącego przedsiębiorcą do szybkiego występowania z tymi roszczeniami. Natomiast w odniesieniu do kupującego będącego konsumentem ten termin nie może się skończyć wcześniej niż termin trwania odpowiedzialności sprzedawcy za wady rzeczy. W praktyce ten przepis może nie mieć większego znaczenia, gdyż zgłoszenie kierowane do sprzedawcy zazwyczaj zawiera zarówno stwierdzenie wady, jak i żądanie reklamacyjne.

Istotną jest także swoboda wyboru uprawnień (dla przedsiębiorcy jako kupującego tylko przez pewien czas) w zakresie rękopmi za wady i zrównanie pozycji uprawnionego – oderwanie od rodzaju umowy cywilnoprawnej i położenie nacisku na ekwiwalentność świadczeń.

Nadal będzie miał znaczenie podział na wady istotne i nieistotne – nie będzie można odstąpić od umowy, jeżeli wada rzeczy będzie nieistotna. Natomiast konsument będzie od razu mógł odstąpić od umowy, bez konieczności wcześniejszego żądania naprawy lub wymiany, chociaż sprzedawcy będzie przysługiwać sprzeciw.

Literatura

- Brzozowski A., [w:] *Kodeks cywilny – komentarz, t. II*, red. K. Pietrzykowski, Warszawa 2004.
- Delebecque P., Pansier F.J., *Droit des obligations*, Paris 1997.
- Jagielska M., [w:] *Komentarz do Konwencji wiedeńskiej o międzynarodowej sprzedaży towarów*, red. M. Pazdan, Zakamycze 2001.
- Kaczmarek-Templin B., Stec P., Szostak D. (red.), *Ustawa o prawach konsumenta. Kodeks cywilny (wyciąg). Komentarz*, Warszawa 2014.
- Katner W.J., *Rękopmia za wady rzeczy*, [w:] *System prawa prywatnego. T. 7. Prawo zobowiązań – część szczegółowa*, red. J. Rajski, Warszawa 2004.
- Kwaśniewski Z., [w:] Z. Gordon, Z. Kwaśniewski, J. Łopuski, J. Winiarz, *Prawo obrotu gospodarczego*, Warszawa 1987.
- Łętowska E., *Prawo umów konsumenckich*, Warszawa 2002.
- Manowska M., *Rękopmia i gwarancja*, „Prawo Spółek” 1997, nr 10.
- Pecyna M., *Ustawa o sprzedaży konsumenckiej – komentarz*, wyd. 2, Zakamycze 2007.
- Pisuliński J., *Sprzedaż konsumencka*, [w:] *System prawa prywatnego. T. 7. Prawo zobowiązań – część szczegółowa* (red. J. Rajski), Warszawa 2004.
- Radwański Z., Panowicz-Lipska J., *Zobowiązania, część szczegółowa*, Warszawa 2001.
- Sołtysiński S., *Odpowiedzialność producenta wobec konsumenta za szkody wyrządzone wprowadzeniem do obrotu rzeczy z wadami*, *Studia Cywilistyczne* t. XV, 1970.
- Stefanicki R., *Ochrona konsumenta w świetle ustawy o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej*, Zakamycze 2006.
- Szczołka J., *Sprzedaż konsumencka – komentarz*, wyd. 2, Lublin 2007.
- Watterson S., *Consumer Sales Directive 1999/44/EC, The Impact on English Law*, ERPL 2001, no. 2-3.
- Wieczorek E., *Sprzedaż konsumencka. Komentarz do ustawy*, Gdańsk 2005.
- Żuławska Cz., [w:] *Komentarz do Kodeksu cywilnego, t. 2. Księga trzecia – Zobowiązania*, Warszawa 2001.

NEW REGULATION OF THE WARRANTY FOR DEFECTS OF A SOLD THING – GENERAL COMMENTS

Summary: Proposed amendments of the statutory provisions concerning liability for defects of the object of performance, primarily with respect to statutory warranty, are to a large extent favourable to the entitled party, especially a consumer. A buyer who is an entrepreneur does not have the same entitlements as the consumer. Of considerable importance is to specify clearly a buyer who is obligated to perform so-called quality acceptance of a sold thing, that is its examination at the time of delivery. This duty should apply to a buyer who is an entrepreneur. A good solution is to prolong the term of liability under statutory warranty for defects, especially to the five-year period of liability for defects of real estate but in such a case there might be a problem with specifying the notion of real estate. On the other hand, the introduction of time limitation for claims to repair or replace may significantly restrict the entitlements of a buyer who is an entrepreneur, but practically single notification directed to a seller generally contains the statement of the defect and the complaint-demand at the same time. Of significance is also the freedom to select the entitlements (for an entrepreneur as a buyer only for certain time) under statutory warranty for defects and making the position of the entitled parties equal – the separation from the type of the civil law contract and stressing the equivalence of performances. The division into material and immaterial defects will be important. It will be impossible to withdraw from a contract if a defect is immaterial. However, it will not apply to a consumer who can do it without an earlier request of its repair. At the same time a seller will be entitled to object it.

Keywords: consumer, warranty, defect, complaint.